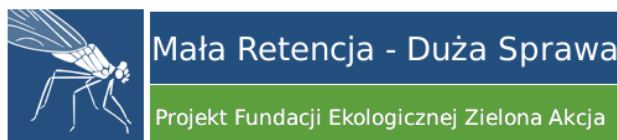

Rekomendacje z debaty regionalnej „Mała retencja – duży problem, czy duże korzyści”

Rekomendacje zostały wypracowane podczas konferencji w formie debaty pn. „Mała retencja – duży problem, czy duże korzyści”, która odbyła się w dniu 25 kwietnia 2014 r. w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Głiśnie. Celem debaty była m.in. wymiana poglądów i informacji pomiędzy przedstawicielami samorządów, instytucji i środowisk naukowych związanych z gospodarką wodną, organizacji ekologicznych oraz mieszkańców wsi na temat problemów i szans wdrożenia małej retencji na poziomie lokalnym i regionalnym oraz uwzględnienia tych działań w politykach publicznych poziomu lokalnego i regionalnego w okresie 2014 - 2020. W debacie udział wzięło 40 osób. Debata składała się z 2 części, w pierwszej uczestnicy wysłuchali wykładów wprowadzających:

1. Rola i znaczenie małej retencji dla jakości życia i środowiska na obszarach wiejskich, przeciwdziałanie zmianom klimatu - Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.
2. Mała retencja wodna w województwie lubuskim - Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych.
3. Mała retencja w aspekcie programowania przyszłych funduszy UE na lata 2014-2020. Działania rolnośrodowiskowe - Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
4. Dobre praktyki małej retencji na obszarach wiejskich z zakresu małej retencji i ochrony wód przed zanieczyszczeniem - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych.

W drugiej części debaty zorganizowano 3 panele dyskusyjne związane m.in. z polityką względem małej retencji. Na podstawie dyskusji wypracowano następujące rekomendacje:

W jaki sposób praktycznie wspierać małą retencję na obszarach wiejskich?

- Prowadzić szerszą edukację na temat małej retencji – w środowisku wiejskim często pojęcie mała retencja jest ograniczane do budowy zbiorników wodnych.
- Zainteresowanie małą retencją pojawia się z reguły jako konsekwencja susz i powodzi oraz niekorzystnych skutków wywoływanych przez te zjawiska. W ostatnich latach susze i powódzie w regionie i na poziomie lokalnym odnotowuje się częściej niż inne niekorzystne zjawiska atmosferyczne. Edukacja w zakresie małej retencji powinna być prowadzona stale i systematycznie wg programu opracowanego na poziomie lokalnym i regionalnym. Ten ostatni istnieje, ale w stosunkowo małym stopniu jest realizowany.
- Organizować środowisko wiejskie wokół odbudowy istniejących, ale często zaniedbanych zbiorników wodnych.
- Nie zastępować naturalnych zbiorników wodnych, torfowisk, bagien itp. sztucznymi zbiornikami, chronić naturalnie występujące tereny podmokłe.
- Więcej rozmawiać w środowisku wiejskim o małej retencji.

- Szukać wsparcia dla małej retencji wodnej w różnych istniejących programach, organizacjach i urzędach.
- Dotychczasowe dokumenty planistyczne obejmujące teren zlewni w niewielkim stopniu uwzględniają naturalne metody zwiększania retencyjności w tym: uprawę konserwującą, siew bezpośredni, wsiewki poplonowe i międzyplony, agromelioracje, oraz planistyczne: zalesianie, zamianę gruntów ornych i intensywnie użytkowanych trwałych użytków zielonych w ekstensywne użytki zielone, wprowadzenie zadrzewień śródpolnych, zakładanie miedz śródpolnych z wieloletnimi trawami i roślinami zielnymi, tworzenie stref buforowych wód powierzchniowych.

Jak finansować małą retencję na poziomie lokalnym i regionalnym biorąc pod uwagę obecne i przyszłe źródła finansowania?

- Zwiększyć poziom dofinansowania do realizacji inwestycji w zakresie małej retencji wodnej. Aktualnie gminy są zadłużone i nie mają środków na nowe inwestycje.
- Realizowane w ramach PROW programy rolnośrodowiskowe powinny być kontynuowane w nowej perspektywie finansowej. Powinny one być bardziej dostosowane do potrzeb lokalnych. Dotyczy to także zróżnicowania w poziomie finansowania. Programy rolnośrodowiskowe zapewniają środki na wdrażanie metod przeciwdziałających erozji gleb oraz zanieczyszczeniu wód. Poprzez ich efektywne wykorzystanie można poprawić zdolności retencyjne zlewni, a tym samym zmniejszyć zmienność przepływów w rzekach, amplitudę wahań wód gruntowych i straty wynikające z występowania zjawisk ekstremalnych.

Jak powinna wyglądać polityka względem małej retencji na poziomie lokalnym i regionalnym?

- Mała retencja i działania w tym zakresie powinny być przedmiotem oceny w każdej gminnej i regionalnej strategii rozwoju.
- Ważnym elementem jest zapewnienie środków lub możliwości dofinansowania kosztów utrzymania obiektów małej retencji po ich zbudowaniu.
- Zbyt słaba jest koordynacja działań w zakresie małej retencji. Podejmowane działania w zakresie małej retencji są często zbyt wąsko oceniane pod względem ich oddziaływania na środowisko.
- Na stan techniczny, sanitarny, przyrodniczy obiektów małej retencji mają wpływ działania w całej zlewni zasilającej zbiornik. Powinna być podejmowana szeroka akcja edukacyjna i prewencyjna w celu uchronienia wód dopływających i samych zbiorników przed zanieczyszczeniem na obszarze całej zlewni.
- Obecnie są technologie pozwalające na wykorzystanie wód do celów energetycznych bez ujemnego wpływu na środowisko, warto je upowszechniać.

Wnioski z dyskusji powinny być brane pod uwagę przy kształtowaniu polityki lokalnej i regionalnej w odniesieniu do zadań związanych z małą retencją w skali województwa lubuskiego.

**Debata zorganizowana przez Fundację Ekologiczną "Zielona Akcja" i
Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, w ramach projektu:
"Mała Retencja - Duża Sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich"**

Więcej informacji o projekcie na www.malaretencja.pl

**"Mała Retencja - Duża Sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich"
„Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”**